

COMERÇ JUST (3 SESSIONS)

- * **NIVELL:** A partir de 12 anys.
- * **TEMA:** El Comerç Just
- * **DURADA:** 1 hora o 1h 30min per sessió (depenent del nombre de participants)
- * **OBJECTIUS:**
  - Donar a conèixer el comerç just: orígens, mercats i incidència política.

* **DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT**

La formació es divideix en tres sessions ben diferenciades:

- El comerç internacional
- El comerç just: els principis del CJ. El cas del cacau /la xocolata
- El comerç just: l'incidència política. El cas de la roba /les etiquetes

Primera Sessió:

Temes clau: La globalització, el lliure comerç, les multinacionals i les transnacionals.

Objectius:

- Entendre els conceptes bàsics relacionats amb el comerç i el comerç internacional.
- Comprendre de quina manera afecten al Sud i al Nord les desigualtats existents en el comerç internacional

Presentació del paquet (3 minuts)

Expliquem que farem 3 sessions i de que anirà cada una d'elles.

La Marta no ven cotxes (10 minuts)

Explicació del conte del comerç internacional. Aquest conte explica de forma entenedora i senzilla la història de la Marta, una empresària que té una empresa d'automòbils a Catalunya que trasllada l'empresa a un país del Sud per obtenir més beneficis. El conte vol ser una eina per transmetre les idees principals del mercat i els beneficis i conseqüències que té aquest en els països del Nord i del Sud.

Joc de les paperines (40 minuts)

Es fan 5 equips diferents, i cada equip tindrà un número diferent de persones/mà d'obra barata (així l'equip 1 és el que en tindrà més i el 5 el que menys, progressivament). A cada grup s'entrega el material corresponent:

- Equip 1: 0 tisores, 0 pega, 100 fulls i 0 ecos.
- Equip 2: 1 tisora, 1 pega, 40 fulls i 5 ecos.
- Equip 3: 2 tisores, 2 pegues, 30 fulls i 10 ecos.
- Equip 4: 3 tisores, 3 pegues, 20 fulls i 15 ecos.
- Equip 5: 4 tisores, 4 pegues, 10 fulls i 20 ecos.

A part cada equip ha d'escollir dues persones que seran:

Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme

- 1) Observadora: te la funció d'anotar tot el que diguin i facin els altres integrants del seu equip (sense que la resta ho sàpiga). No pot ajudar a fer paperines.
- 2) Portaveu: te la funció de ser la persona de contacte de l'equip amb el Mercat Internacional per tal de comprar o vendre el material que l'equip necessiti. Pot fer paperines.

Els preus de compra/venta al Mercat Internacional són els següents:

- 2 paperines = 1 eco.
- 1 tisora = 100 ecos.
- 1 pega = 100 ecos.
- 20 fulls de paper = 5 ecos.

La dinamitzadora fa la funció de Mercat Internacional. Lògicament seguirà els interessos dels països del nord (equip 4 i 5), i per tant els tractarà millor. No acceptarà paperines mal fetes.

L'objectiu del joc és fer les millors paperines amb 15-20 minuts de temps. No es pot utilitzar altre material fungible del que s'entrega. Passat el temps es fa un senyal i els equips deixen de fer paperines. Es fa el recompte de paperines perfectes per equip (no es compten les que tenen algun defecte), es fa el balanç de cada equip i s'anota en una pissarra el resultat final per equips a nivell econòmic.

Obrir el debat i reflexió:

- Com s'ha sentit cada equip? I les/els portaveus?
- Quins comentaris i què feien les persones de cada equip (persona observadora)?
- Quins problemes han sorgit?
- S'assemblen les situacions creades a les que es donen en realitat entre les nacions?
- Quin país podria representar cada equip?
- Qui surt guanyant i qui perden?
- Què podem fer davant aquesta situació desigual?

Breu avaluació de la sessió i aclariment de conceptes teòrics.

A partir del joc, enganxar paperines en un paper d'envelar tot representant el resultat de l'activitat. També podem escriure-hi algun dels conceptes apresos: transnacionals, deslocalització d'empreses, etc. I reflexions sobre les vulneracions dels drets humans que es poden veure en el comerç globalitzat.

Segona sessió:

Requisit: cal que les noies i els nois portin els embolcalls de tauletes de xocolata que consumeixen a casa.

Temes clau: El desigual repartiment de les riqueses. Conceptes relacionats amb el cultiu del cacau i producció de la xocolata.

Objectius:

- Comprendre de quina manera les desigualtats existents en el comerç internacional generen diferències econòmiques per l'injust repartiment dels beneficis.

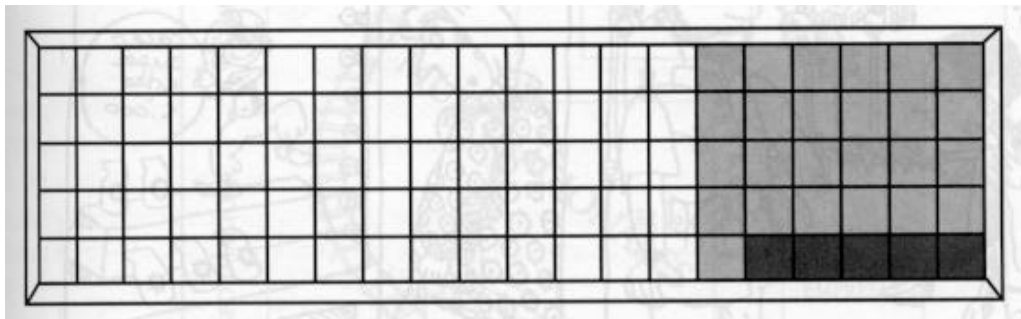
Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme

- Identificar la relació entre cacau-qualitat-preu-marca alhora de comprar una tauleta de xocolata.
- Ser conscients de la nostra responsabilitat com a persones que consumim.

Convé abans d'iniciar la segona sessió fer un breu recordatori dels temes clau i la dinàmica treballada en la primera jornada.

El cost d'una tauleta de xocolata. El repartiment dels beneficis. (20 minuts)

- Construir una tauleta de xocolata gegant a partir dels beneficis que en reben els diferents agents.
- Agafar el preu mig d'una tauleta de xocolata i apuntar-lo a una pissarra.
- Dividir els nois i noies en tres grups: fabricants, agricultors i intermediaris. Es col·loquen a tres cantonades de l'aula perquè es pugui visualitzar correctament el nombre total de persones que configuren cada un dels grups.
- A cada un dels grups se'ls dóna un grapat de post-its d'un color diferent. Aquests, representen els cèntims d'euro que els hi paguem per la feina feta.
- S'enganxen els post-it al mural tot dibuixant les rajoles d'una tauleta. El resultat ens mostra (amb el núm de post-it colorejats de cada equip) l'injust repartiment dels beneficis d'una tauleta de xocolata qualsevol que comprem al supermercat.

- Quants euros s'emporta el fabricant? (quadres blancs)
- Quants euros guanya l'intermediari? (quadres grisos)
- Quant guanya el que ha cultivat i ha recollit el cacau? (quadre negres)
- Que et sembla el repartiment dels guanys de la xocolata segons l'esquema de la tauleta?
- Creus que és un comerç just?

La xocolata negra, amb llet i blanca. Què és la xocolata? Comparem diferents embolcalls de xocolata i en comparem la qualitat. (25 minuts)

En petits grups de dues o tres persones estudien els embolcalls de tauletes de xocolata: quants ingredients hi ha? Quin ordre segueixen? Quin preu s'ha pagat per la tauleta? Quin % de cacau porta? Quins són els 4 primers ingredients?

Un cop extreta la informació, aquesta es passa en una gràfica mural: el rànquing dels embolcalls segons el % de cacau que porta el producte que mengen a casa. I des de la que es podran comparar qualitats i preu segons el tipus de xocolata (cal una graella per a cada tipologia: xocolata negra, amb llet i blanca)

A la gràfica queda demostrat, que anomenem “xocolata negra” a productes que no tenen ni el 50% de cacau (base de la xocolata), ens fixarem amb la qualitat del productes comprovant la quantitat de cacau. Es veurà com la xocolata blanca no porta cacau, sinó mantegues. Llegirem i entendrem què vol dir sucedani de xocolata (present en moltes xocolatines comercials), etc.

Preguntes que es poden fer:

- El més barat és el que té menys cacau?
- Amb la mateixa quantitat de cacau, hi ha diferents preus?
- Les marques amb molta publicitat són més cares?
- Quina deu ser la tauleta més sana?
- Quin tipus de xocolata és la que diu “sucedani de xocolata”?

Reflexió final: (5 minuts)

A partir de les reaccions obtingudes en els dos murals realitzats: la tauleta de xocolata gegant i la gràfica del tant per cent de cacau dels embolcalls.

Com a persones que consumim, quina responsabilitat tenim davant el problema? Què podríem fer per pal·liar aquestes injustícies?

Enganxar les gràfiques obtingudes i la tauleta a la paret construint un gran mural. És bo afegir-hi també reflexions personals o de grup que hagin anat sortint i que es vulguin conservar.

Tercera sessió

Requisit: Cal que els nois i noies vesteixin roba esportiva (xandall, bambes, etc.)

Objectius:

- Aprendre els principis bàsics d'un Comerç Just
- Ser conscients de l'origen de la roba que vestim
- Buscar la nostra responsabilitat en el consum i proposar algunes solucions.

Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme

Material:

2 detectors d'injustícies.
 Fotocòpies del Carnet tèxtil de l'alumne/a.
 3 graelles amb marques de roba i sabates.
 Mapa mundi
 Material escolar bàsic (folis, bolígrafs, retoladors, tisores, pissarra i guix...)
 Aula àmplia amb taules i cadires.
 Dibuixos en blanc i negre en forma de: pantaló, jersei i sabates.
 Informació de les marques

Breu recordatori de la sessions anteriors amb l'explicació a partir del mural a on s'hi han anat enganxant els treballs fets en les anteriors sessions.

Què és el comerç just? Quins són els principis del Comerç Just? (10 minuts)

Entre totes i tots, intentar recordar els principis del Comerç Just. Anotar en una pissarra el que es va dient.
 Introducció al món del tèxtil i les maquiles.

Detector d'injustícies (30 minuts)

- Col·locar dos detectors d'injustícies, una mica separats un de l'altre
- En un es detectaran les injustícies en les marques dels jerséis/samarretes i en l'altre, els pantalons i les esportives.
- A cada detector s'hi col·locarà una dinamitzadora -tutora i un/a alumna que serà l'encarregada de mirar les etiquetes de la roba dels seus companys/es i anotar al "carnet tèxtil"* el nom de l'alumne que passa pel detector, la marca de la peça que investiguem i el país de fabricació (el "made in").
- Tots i totes les alumnes han de passar pels dos detectors.
- Un cop, tenen el carnet omplert, els nois i noies escriuen els resultats en una graella i un mapa que haurem enganxat prèviament a la paret. Hi ha tres graelles: esportives, pantalons i samarretes/jerséis (si es té també es pot penjar un mapa mundi on localitzar els diferents països i regions de fabricació/exportació)
- Un cop fet, s'obrirà el debat per tal de veure els països a on fabriquen les nostres robes (la gran majoria al Sud), i les marques que hi tenen empreses (les més publicidades).

*carnet tèxtil: una cartolina DIN A5 a on hi consti una graella:

	Lloc de fabricació	Marca de la peça
Pantalons		
Samarreta o Jersei		
Esportives		

Reflexió final (10-15 minuts)

- Introduir el concepte de responsabilitat que tenim com a consumidores.
- Davant de qualsevol compra és important mirar l'etiqueta, la procedència del producte i interessar-nos per la manera com s'ha dut a terme la producció i si s'han respectat o no els drets humans de les persones que l'han realitzat.
- Quines serien les solucions que des de casa i des del centre on estem podem donar al problema del comerç injust?
- Presentació de campanyes en curs al territori en les que poden participar i animar-les a fer-ho (incidència política i campanyes de sensibilització).

Anotar els compromisos com a grup en 3 peces de roba (samarreta, pantalons i esportives) que s'han retallat amb cartrons grans i enganxar-los al mural que ja es té de les anteriors sessions

*** MATERIAL NECESSARI**

Material per a la primera sessió:

Ordinador i projector

El conte de la Marta *

Material fungible: paper per reciclar o revistes i diaris vells, 10 tisores, 10 tubs de cola. 50 ecos.*

Material per a la segona sessió:

Embolcalls de tauletes de xocolata

Graella % cacau

Post-it's

Material per a la tercera sessió:

Detectors d'injustícies *

Carnets individuals

Retoladors gruixuts

(*) es pot trobar al CeDRe en préstec gratuït. O demanar-nos el format per poder-ho fer al vostre centre.

*** OBSERVACIONS**

El gran mural final(resultat de les tres sessions) pot servir no només com a resum de les tres sessions, sinó també com una eina de sensibilització i denúncia convertint-lo en una petita exposició -reflexió sobre els drets humans, el comerç internacional i el comerç just i el nostre compromís (individual i de grup) envers les problemàtiques que s'hi representen.

* **AUTORIA:** CeDRe de la Coordinadora d'ONG Solidàries a partir de jocs i dinàmiques ja existents en manuals i guies de tallers.

Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme